

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

46

НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

Матеріали конференції

*Перспективи розвитку
науково-методичного забезпечення навчального
процесу в умовах запровадження нового
Закону України «Про вищу освіту»*

ОДЕСА 2015

Матеріали друкуються відповідно до рішення 46-ї науково-методичної конференції ОНАХТ “Перспективи розвитку науково-методичного забезпечення навчального процесу в умовах запровадження нового Закону України «Про вищу освіту»”, яка проходила 8–10 квітня 2015 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Загорученко М.В., канд. техн. наук, доцент,
Капрельянц Л.В., д-р техн. наук, професор,
Кананихіна О.М., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Волков В.Е., д-р техн. наук, професор,
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Нарушевич-Васильєва О.В., канд. філол. наук, доцент.

цікавої діяльності, обов'язковість занять «під залік або оцінку» у навчальних закладах та деякі інші.

Звісно, що пріоритети в наведених ціннісних орієнтаціях і мотиви можуть змінюватися з часом і залежать передовсім від віку, статі, соціального стану, умов життя. Для студенток пріоритетними є: бажання сформувати красиву, привабливу фігуру, усунути її дефекти, зміцнити здоров'я, поліпшити самопочуття та працездатність, скорегувати фізичний розвиток; потреба в руховій активності; мотиви гри, розваги, «позитивних емоцій»; спортивний інтерес. Для студентів більшою мірою цікаві: силова підготовка та формування красивої фігури, зміцнення здоров'я та корекція фізичного розвитку; мотиви гри, розваги та позитивні емоції; спортивна діяльність.

Користь і необхідність занять фізкультурою та спортом більшість студентів усвідомлюють, але, мабуть, основними перешкодами на шляху їх реалізації є звичайні лінощі, небажання або нездатність робити над собою зусилля, подолати себе, а також відсутність у багатьох у більш ранньому і сприйнятливому віці досвіду фізкультурної активності, прецеденту особистого яскравого, сильного переживання, пов'язаного з цим. На придбання цього досвіду, формування ціннісних орієнтацій і мотивів занять фізкультурою і спортом багато в чому і спрямований навчальний процес фізичного виховання.

На перших курсах серед причин, що обмежують їх участь у заняттях фізичною культурою, студенти називають утомленість від напруженої навчальної праці, перебудову їхнього життєвого стереотипу, невміння організуватися й відсутність вільного часу, особливо в період сесії. У таких випадках кожному студенту дуже важливо на особистому досвіді переконатися, що продовження занять фізкультурою і спортом у важкі моменти життя допомагає впоратися з розумовою втомою, нервовим напруженням, відновити душевну рівновагу й фізичні сили. Це позитивно позначається на виробленні основної навчальної праці студента, на ставленні до нього, дозволяє вивільнити час для досягнення успіху і в інших не менш важливих і цікавих, перетворюючих і збагачуючих життя заняттями. Тому в студентському віці заняття на кафедрі фізичної культури та спорту допоможуть студенту сформувати особисті ціннісні орієнтації, мотиви, інтереси і пробудити загальну потребу в заняттях фізкультурою та спортом, які є невід'ємною складовою здорового способу життя людини.

МОТИВАЦІЯ ДО САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМ ВИХОВАННЯМ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ

Б.І. Струк, В.В. Гончарук

Постановка проблеми та її актуальність. Однією з актуальних проблем навчально-виховного процесу у вищих закладах освіти є ступінь утвердження в студентів позитивного ставлення до фізичного виховання та спорту. У зв'язку з цим важливим є вивчення мотивів, інтересів і потреб сучасної молоді до занять

фізичними вправами. Формування інтересу до занять фізичною культурою і спортом – це багатоступінчатий процес: від перших елементарних гігієнічних знань і навичок до глибоких психофізіологічних знань теорії і методики фізичного виховання. Фізична культура для студентів спеціальних медичних груп повинна проходити з використанням корегуючих здоров'я технологій про що зазначено у авторів В. В. Пономарева, Н. І. Мансурової, Н. В. Арнст. Проаналізувавши науково-методичну літературу, було виявлено недостатню спрямованість на формування позитивного відношення студентів до самостійних занять фізичними вправами з урахуванням особливостей прояву властивостей особистості студентів, їх фізичної підготовленості, функціонального стану.

Мета дослідження: вивчення організаційно-методичних умов побудови процесу фізичного виховання у вузі на формування мотивації студентів спеціальних медичних груп до самостійних занять фізичними вправами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізуючи наукову і навчально-методичну літературу, опитування студентів, виявлені основні групи мотивів до самостійних занять фізичною культурою у вузі: оздоровчі, рухотворчі, конкурентні (змагання), естетичні, комунікативні, пізнавально-розвиваючі, творчі, професійно-орієнтовані, виховні, культурологічні, статусні, адміністративні (навчальна успішність) і психологічно-значимі.

Викладення основного матеріалу. З метою виявлення домінуючих мотивуючих чинників на заняттях фізичною культурою у студентів спеціальних медичних груп нами було проведено анкетне опитування, в якому взяли участь 80 студентів першого курсу ОНАХТ. Для проведення досліджень використовувалися анкети змішаного типу (студенти могли вибирати один або декілька варіантів відповідей).

За даними опитування студентів, 97,3 % висловлюють бажання підвищити свою фізичну підготовленість, відзначаючи, що вони керуються наступними мотивами:

- зміцнення здоров'я – 88,6 %;
- отримання заліку – 74,3 %;
- формування красивої статури – 51,3 %;
- розвиток фізичних якостей – 44,5 %;
- творчо-пізнавальна рухова діяльність – 37,7 %;
- емоційна розрядка, спілкування – 14,8 %;
- виховання професійно важливих якостей – 1 %.

Велика частина студентів, у яких переважає адміністративна мотивація (74,3 %), не на належному рівні мають можливість виконати поставлену перед ними мету курсу «Фізичне виховання», оскільки їх домінуючі мотиви до занять фізичними вправами (отримання заліку) не відповідають завданню зміцнення умотивованості занять фізичною активністю надалі. Високий рівень вимог, що пред'являється до студентів на заліку, з одного боку, стимулює їх до занять фізичними вправами впродовж навчання у вузі, а з іншого, може сприяти формуванню негативної мотивації і привести до відмови від занять фізичною культурою і спортом у будь-яких формах відразу після закінчення вивчення

студентом дисципліни «Фізичне виховання». Також хотілося б відзначити, що одна з основних мотивацій (професійна орієнтованість), яка тісно пов'язана з вихованням професійно важливих якостей майбутнього дипломованого фахівця, переважає тільки в 1 % студентів.

Серед чинників, які спонукають студентів займатися самостійно, незадоволеність змістом навчальних занять з фізичного виховання, переважна більшість студентів вказали на відсутність можливості займатися обраним видом спорту (цей чинник відзначили 38,7 % студентів). На недоліки в матеріально-технічному забезпеченні фізичного виховання (відсутність сучасного інвентарю і устаткування) вказали 40 % студентів. Чинником, що викликає незадоволеність заняттями, також є надмірне фізичне навантаження для 13,3 % студентів, а для 10,8 % студентів навантаження на заняттях, навпаки, недостатньо. Якість проведення заняття викладачем не задовольняє 3,2 % студентів.

Кожній людині, яка вирішує завдання зміцнення здоров'я, раніше або пізніше, доводиться займатися самостійно. Позитивні мотивації до фізкультурних занять обумовлюють прагнення до здорового способу життя (88,6 % студентів). Формування позитивного відношення студентів до самостійних занять фізичними вправами зумовлюється структурно-функціональним підходом до фізичного виховання в єдності теоретичного і практичного компонентів, включаючи проблему паралельного формування знань і умінь самостійно займатися фізичними вправами, відходом від жорсткої регламентації занять. Результати педагогічних спостережень доводять, що потреба у самостійній формі занять виникає, особливо, у студентів спеціальних медичних груп. Специфіка самостійної пізнавальної діяльності полягає в тому, що робота виконується індивідуально, без допомоги викладача, але виконується відповідно до завдань викладача.

Аналіз результатів дослідження доводить, що упродовж навчання більшість студентів віддають перевагу заняттям фізичними вправами у фітнес-клубах (24,5 %), і лише незначна частина студентів вважає за краще займатися фізичними вправами на базі вузу у позанавчальний час (12,8 %). Самостійно займаються 18,5 % студентів, з них за програмами вибраними на власний розсуд 2,7 % та за програмами фахівців, не пов'язаних з вищим навчальним закладом, 10,3 %. Не займаються самостійно, віддаючи перевагу заняттям фізичними вправами на навчальних заняттях 61,7 % студентів.

Цей факт говорить про те, що кафедрам фізичного виховання необхідно приділяти більше уваги проблемі надання студентам знань про методику самостійних занять фізичними вправами.

Індивідуалізація занять з фізичного виховання можлива при умові врахування соціально-психологічних чинників, а не тільки результатів оцінки стану здоров'я і фізичної підготовленості студентів. Завдяки індивідуальним заняттям студенти можуть знайти сферу діяльності, більшою мірою відповідну їх фізичному розвитку, інтересам і схильностям. Більшість опитаних студентів спеціальних медичних груп (67,3 %) виявили бажання знати більше про організацію самостійних занять фізичними вправами.

Раціонально організований процес теоретичної і методичної підготовки є чинником, який спонукає студентів до занять фізичними вправами, і дає можливість навчити їх методиці планування фізичного навантаження і контролю її ефективності в системі самостійних занять, що особливо важливе студентам, для яких ця форма занять є переважною.

Проведений аналіз дозволяє зробити наступні висновки:

- більшість студентів свідомо відносяться до фізичної культури, як способу поліпшення власної фізичної підготовленості і здоров'я, і визначають оздоровчу спрямованість як пріоритетну (88,6 %);

- бажання підвищити свою фізичну підготовленість висловлюють близько 97,3 % студентів, але самостійну активність для досягнення мети проявляє тільки 55,8 % (заняття у позанавчальний час на базі вузу відвідує 12,8%, заняття у фітнес-клубах — 24,5% та самостійно займаються 18,5%), ці результати пов'язані з недоліками пропаганди активного та здорового способу життя;

- студенти які займаються самостійно (18,5 %) користуються частіше порадами фахівців, не пов'язаних з вищим навчальним закладом (10,3 %) але є і такі які підбирають програми на власний розсуд (2,7 %), цей факт говорить про те, що кафедрам фізичного виховання необхідно приділяти більше уваги проблемі надання студентам знань про методику самостійних занять фізичними вправами;

- мотиваційно-ціннісне відношення до фізичного виховання можливо на основі використання диференційованого підходу, здійснюваного на основі вивчення мотивації і комплексної діагностики індивідуальних якостей студентів.

Подальші дослідження передбачається провести у напрямку вивчення інших проблем організації навчальних занять студентів спеціальних медичних груп як засобів формування мотивації до здорового способу життя у студентів вищих навчальних закладів.

ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ

Т.В. Захлевська, О.В. Павлюк

Модернізація вищої школи, інтенсифікація навчальної діяльності й перехід від традиційної організації навчального процесу до інноваційних технологій, істотним чином підвищує вимоги до здоров'я студентської молоді. З огляду на це, одним із важливих завдань вищої школи постає збереження, зміцнення і формування здоров'я студентів.

Вивчення проблеми здоров'я і формування здорового способу життя студентської молоді освітлювалось в дослідженнях різних учених. За даними О. Дубогай кількість студентів, які займаються спортом в різних навчальних закладах вагається в межах від 11 % до 38 %, систематично підвищують свою

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІН КАФЕДРИ БЖД	
А.П. Бочковський, Н.Ю. Сапожнікова	232
ВИЩА ШКОЛА ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ	
Г.Й. Євдокимова, Л.О. Валевська	233
ВПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНОГО ЛАБОРАТОРНОГО ПРАКТИКУМУ «МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ» З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ	
С.В. Бодюл, О.С. Бодюл	234
СИНЕРГЕТИКО-ІНФОРМАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	
І.В. Кононович	235
РОЛЬ І МІСЦЕ ІНЖЕНЕРІЇ ЗНАНЬ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ФАХІВЦЯ СФЕРИ ІТ	
Н.Ф. Мітрофанова	236
ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОЗДАТНИХ ФАХІВЦІВ	
А.Р. Антонова, Ю.О. Ільяшук, Т.С. Снігур	236
ВИКОРИСТАННЯ CALS-МЕТОДОЛОГІЙ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ У ДИСЦИПЛІНАХ РОЗРОБКИ ПРОГРАМНИХ СИСТЕМ	
С.Г. Сіромля	238
ФІТНЕС ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ	
Т.П. Сергєєва, Т.В. Волкова	239
МОТИВАЦІЯ ДО САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМ ВИХОВАННЯМ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ	
Б.І. Струк, В.В. Гончарук	241
ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ	
Т.В. Захлевська, О.В. Павлюк	244
СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ОНАХТ	
Д.В. Болтоматіс, Р.С. Яготін	246
ОПТИМІЗАЦІЯ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ ЗІ СТУДЕНТАМИ, ЩО МАЮТЬ ВІДХИЛЕННЯ У СТАНІ ЗДОРОВ'Я	
Н.Г. Лаговська, Л.М. Цапенко	248
ЗАНЯТТЯ ПЛАВАННЯМ ЗІ СТУДЕНТАМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ, ЯКІ МАЮТЬ СТАТИЧНІ ДЕФОРМАЦІЇ ХРЕБТА	
С.В. Халайджі, В.П. Васильєв	251